

VILHELMINA.

■ Makarna Agneta och Ronny Thellbro i Vilhelmina församling har sedan början av 90-talet gjort återkommande resor till ett annat Vilhelmina – det som utgör den lutheranska församlingen i Hay Lakes, Kanada. Församlingen startades av en grupp emigrerade Vilhelminabor vid början av 1900-talet. FOTO: MAGNUS BERGMAN

Vilhelmina och Wilhelmina – 35

■ På tidiga 1900-talet byggdes Wilhelmina Lutheran Church i Alberta, Kanada av utvandrade Vilhelminabor. I decennier har medlemmar i respektive församling, delade av ett världshav, behållit kontakten. Så sent som i somras besökte Ronny Thellbro, pensionerad kyrkoherde, systerkyrkan i Hay Lakes där han höll i gudstjänst.

– Vi har ett gemensamt andligt arv, konstaterar han.

1908 stiftades en församling, inspirerad av svenskkyrklig tradition, av västerbottenska nybyggare som flyttat till västra Kanada. En grupp om 33 vuxna och 48 barn bildade Wilhelmina congregation (översättning av Vilhelmina församling, reds. anm). Samtliga vuxna var födda i Vilhelmina, förutom en Doroteabo samt en Lyckselebo.

På en liten kulle på prärien i Hay Lakes, omringad av planterad granskog, restes

senare Wilhelmina Lutheran Church – en idag anrik byggnad som efterliknar den kyrka som finns i centrala Vilhelmina.

Det skulle dock dröja fram till 1984 innan ett första organiserat möte mellan de två Vilhelmina-länderna arrangerades, sommaren när en svensk delegation reste över Atlanten. Katarina Johansson representerade Vilhelmina museum, medan Per-Uno Ågren samt den er-

kände fotografen Sune Jonsen reste för Västerbottens museums intressen. De tre bistod i en fotoutställning, "Vilhelmina to Wilhelmina", som visades upp i samarbete med Provincial Museum of Alberta i Edmonton, där visning genomfördes.

1990 genomfördes en mer storslagen resa när 183 människor från södra Lappland besökte församlingen i Kanada för ett svenskt midsommarfirande. På gästlistan fanns Lappmarkskören, en sam-

manslutning av manskörer i Sundsvall, är idag gift med en kanadensisk kvinna som även hon är svenskättling från Vilhelminatrakten.

Paret Agneta och Ronny Thellbro följde med.

– De arbetade i några år för att spara ihop pengar och öva. Vi i församlingen hade jobbat med släktforskning inför resan, och läst om när människorna flyttade över, berättar Agneta vars farfars kusin emigrerade från Granliden till Alberta-området 1904.

183 resenärer på samma gruppresan kräver viss logistik.

– Det blev så att vi hyrde ett plan, chartrat från Arlanda, som vi betalade en miljon för. Det var stor organisation runt omkring, berättar Ronny.

Sedan 90-talet har Agneta och Ronny Thellbro genomfört åtskilliga resor till området runt Hay Lakes. En av

parets söner, idag boendes i Sundsvall, är idag gift med en kanadensisk kvinna som även hon är svenskättling från Vilhelminatrakten.

– Jag har skämtsamt sagt, var det nödvändigt att åka till Kanada för att hitta en Vilhelmina-tjej?, säger Ronny med ett skrat.

Senast i juli befann sig föräldrarna Thellbro, ihop med sonens familj, på resa i Vilhelminaättlingars byar.

– Och eftersom folk visste att vi skulle komma så fick jag också förfrågan om jag ville hålla i gudstjänst vilket jag ju gärna gjorde, berättar Ronny.

På engelska, och inslag av svenska, höll Ronny Thellbro en nattvardsgudstjänst i Wilhelmina Lutheran Church. Ronnys tal finns filmat och publicerat på Youtube. Ovanför honom framför syns en kristen text

pryda altartavlan: Ära vare gud i höjden – på svenska.

– **När man** kommer dit, och det annonseras, så dyker det naturligtvis upp personer som är väldigt intresserade av just dessa svensksrelationer. På det viset blev besöket väldigt givande. Vi träffade ett antal gånger en av de entusiaster som verkligen vill att de här relationerna lever vidare, säger Ronny och nämner församlingsmedlemmen Deanna Margel.

När Deanna Margel deltog i det storslagna midsommarfirandet 1990 var hon bara 16 år, och har under största delen av sitt liv underhållit vänskapsrelationer med sin församlings svenska förlaga. Lokaltidningen kontaktar Deanna via videosamtal.

– Jag tror det är betydelsefullt för vår identitet. De flesta

Ronny och Agneta Thellbro sparar flera dokument om kyrkorelationens historia.

FOTO: MAGNUS BERGMAN

Deanna och Dale Margel tillsammans med dottern Emily Margel. Emily gjorde ett eget besök till Vilhelmina hösten 2024.

FOTO: PRIVAT

Kyrkan i Hay Lakes byggdes enligt ritningar som efterliknade kyrkan i Vilhelmina – så att nybyggarna skulle känna sig hemma.

FOTO: PRIVAT

Vilhelmina och Wilhelmina – några sammankomster

Sommaren 1984 – Västerbottenska utställningen "From Vilhelmina, Sweden to Wilhelmina, Canada" visas vid Alberta Provincial Museum Display.

24 juni 1990 – Midsommarfirande med 183 gäster från södra Lappland.

24 juli 1994 – Ronny Thellbro besöker församlingen med bland annat 27 deltagare från Kyrkans ungdom.

20 juli 2008 – En delegation från Vilhelmina firar Vilhelminas 100-årsjubileum på plats i Hay Lakes.

Juni 2012 – En delegation från

Wilhelmina firar Vilhelminas 200-årsjubileum.

20 juli 2025 – Kyrkoherde Ronny Thellbro, nu pensionerad, håller i gudstjänst på svenska och engelska i Wilhelmina Lutheran Church.

Källa: wilhelminachurch.ca

år av internationell gemenskap

av våra medlemmar idag har dock ingen svensk bakgrund, men varje gång vi får nya medlemmar berättar vi om vårt svenska arv, och att det är viktigt för oss, säger Deanna.

Sedan 1991 firar till exempel församlingen i Kanada årligen Luciadagen i december enligt svensk tradition. Deanna berättar att vissa av församlingens äldsta medlemmar fortfarande kan tala svenska, men på ett sätt som inte liknar det moderna tal-språket.

– Mer som det lät för 100 år sedan, konstaterar hon. Deanna och hennes make Dale besökte själva Vilhelmina 2012 i samband med församlingens 200-årsfirande.

– Det var fint att träffa alla och se den riktiga kyrkan, och hur stor den är. När jag blev av flygplanet kändes det som att komma hem,

”Jag har skämtsamt sagt, var det nödvändigt att åka till Kanada för att hitta en Vilhelmina-tjej?”

Ronny Thellbro

i hur träden såg ut och hur luften kändes. Jag kan förstå varför Vilhelminaborna bosatte sig i Kanada, säger Deanna med ett skrätt.

När hon får frågan hur kyrkans organisation skiljer sig länderna emellan nämner hon bland annat nivån av offentlig finansiering.

– I Kanada får kyrkan inget ekonomiskt stöd från myndigheter eller staten, via till exempel skatter. Vi har inte mycket inkomst, bara det som folk donerar frivilligt. Det svenska systemet ger andra förutsättningar, säger Deanna.

Varför är det viktigt att

upprätthålla den kontakt som församlingarna har?

– Det ger oss en naturlig kontakt med en grupp från ett annat land. Vi kan dra på det eftersom kontakten har funnits så väldigt länge. Det vore tråkigt att förlora den eftersom vi får möjlighet att stärka varandra som kristna, svarar hon och fortsätter:

– Jag gillar historia och att veta var jag kommit ifrån. Många söker efter identitet och vår främsta identitet är som följare av Jesus, en historia som går tillbaka 2000 år. Men i just vårt lilla hörn går vi också tillbaka 200 år till Vilhelmina i Sverige. Det skapar kontinuitet.

Även Ronny Thellbro är mån om att kontakten mellan Vilhelmina och Wilhelmina frodas, så även i framtiden.

– Jag tror att det i mångt och mycket handlar om två saker. Den ena är den genetiska delen, att det är våra släktingar. Det är våra Vilhelminabor som en gång flyttade bort. Den betyder nog väldigt mycket, många där känner verkligen att vi är från samma bygd, säger Ronny.

Han fortsätter: – Den andra delen, som märks i synnerhet i Kanada, är att vi har ett gemensamt andligt arv. Vi är lutheraner, även om man inte använder begreppet. Den gemensamma bekännelsen att vi är kristna.

Magnus Bergman
magnus.bergman@
lokaltidningen.nu

Ronny Thellbro vid altaret i Wilhelmina Lutheran Church. Notera den svenska textraden som pryder altartavlan.

FOTO: PRIVAT

Vilhelmina and Wilhelmina - 35 Years of International Fellowship

In the early 20th century, Vilhelmina Lutheran Church was built in Alberta, Canada by emigrants from Vilhelmina. For decades, members of each congregation, separated by an ocean, have maintained contact. As recently as this summer, Ronny Thellbro, a retired pastor, visited the sister church in Hay Lakes where he held a service.

“We have a common spiritual heritage”, he states.

In 1908, a congregation, inspired by the Swedish Church tradition, was founded by new builders from Västerbotten who had moved to western Canada. A group of 33 adults and 48 children formed the Vilhelmina congregation (translation of Vilhelmina congregation, editor's note). All the adults were born in Vilhelmina, except for one Dorotea resident and one Lycksele resident.

On a small hill on the prairie in Hay Lakes, surrounded by planted spruce forest, Vilhelmina Lutheran Church was later built - today a historic building that imitates the church in central Vilhelmina.

However, it would be 1984 before a first organized meeting between the two Vilhelminas was arranged, in the summer when a Swedish delegation traveled across the Atlantic. Katarina Johansson represented the Vilhelmina Museum, while Per-Uno Ågren and the renowned photographer Sune Jonsson traveled on behalf of Västerbottens Museum. The three assisted in a photo exhibition, "Vilhelmina to Wilhelmina", which was shown in collaboration with the Provincial Museum of Alberta in Edmonton, where the exhibition was held.

In 1990, a more grandiose trip was made when 183 people from southern Lapland visited the congregation in Canada for a Swedish midsummer celebration. The guest list included the Lappmarkskören, a group of male choirs from six inland municipalities that made their international singing debut there. The couple Agneta and Ronny Thellbro came along.

“They worked for a few years to save money and practice. We in the congregation had been working on genealogy before the trip, and read about when people moved over”, says Agneta, whose grandfather's cousin emigrated from Granliden to the Alberta area in 1904.

183 travelers on the same group trip requires some logistics.

“It turned out that we rented a plane, chartered from Arlanda, which we paid a million for. It was a big organization all around”, says Ronny.

Since the 90s, Agneta and Ronny Thellbro have made several trips to the area around Hay Lakes. One of the couple's sons, who now lives in Sundsvall, is now married to a Canadian woman who is also a Swedish descendant from the Vilhelmina area.

“I have jokingly said, ‘Was it necessary to go to Canada to find a Vilhelmina girl?’”, says Ronny with a laugh.

Last July, the Thellbro parents, together with their son's family, were on a trip to the villages of the Vilhelmina descendants.

“And since people knew we were coming, I was also asked if I wanted to hold a church service, which I was happy to do”, says Ronny.

In English, with elements of Swedish, Ronny Thellbro held a communion service in Vilhelmina Lutheran Church. Ronny's speech is filmed and published on Youtube. Above him in front, a Christian text can be seen adorning the altarpiece: Glory to God in the highest - in Swedish.

“When you get there, and it is advertised, people naturally show up who are very interested in these Swedish relations. In this way, the visit was very rewarding. We met a number of times with one of the enthusiasts who really wants these relationships to live on”, says Ronny and mentions parishioner Deanna Margel.

When Deanna Margel participated in the grand Midsummer celebration in 1990, she was only 16 years old, and for most of her life she has maintained friendly relations with her parish's Swedish counterparts.

The local newspaper contacted Deanna via video call.

“I think it is significant for our identity. Most of our members today have no Swedish background, but every time we get new members we talk about our Swedish heritage, and that it is important to us”, says Deanna. Since 1991, for example, the parish in Canada has celebrated Lucia Day annually in December according to Swedish tradition.

Deanna says that some of the oldest members of the parish can still speak Swedish, but in a way that does not resemble the modern spoken language. “More like it sounded 100 years ago”, she notes.

Deanna and her husband Dale visited Vilhelmina themselves in 2012 in connection with the congregation's 200th anniversary celebration.

“It was nice to meet everyone and see the real church, and how big it is. When I got off the plane, it felt like coming home, the way the trees looked and the way the air felt. I can understand why the people of Vilhelmina settled in Canada”, says Deanna with a laugh.

When asked how the church organization differs between countries, she mentions, among other things, the level of public funding.

“In Canada, the church does not receive financial support from authorities or the state (for example through taxes). We do not have much income, only what people donate voluntarily. The Swedish system provides different conditions”, says Deanna

Why is it important to maintain the contact that the congregations have?

“It gives us a natural contact with a group from another country. We can draw on it because the contact has existed for so long. It would be sad to lose it because we have the opportunity to strengthen each other as Christians”, she answers and continues: “I like history and knowing where I came from. Many people are looking for identity and our main identity is as followers of Jesus, a history that goes back 2000 years. But in our little corner, we also go back 200 years to Vilhelmina in Sweden. It creates continuity.”

Ronny Thellbro is also keen that the contact between Vilhelmina and Wilhelmina flourishes, and so will the future.

“I think that it is largely about two things. One is the genetic part, that they are our relatives. That is our Vilhelmina ancestors who once moved away. It probably means a lot, many there really feel that we are from the same village”, says Ronny.

He continues: “The second part, which is particularly noticeable in Canada, is that we have a common spiritual heritage. We are Lutherans, even if they don't use the term. The common claim that we are Christians.”

Captions:

Since the beginning of the 1990s, the couple Agneta and Ronny Thellbro from the Vilhelmina congregation have made regular trips to another Vilhelmina - the one that makes up the Lutheran congregation in Hay Lakes, Canada. The congregation was started by a group of emigrant Vilhelmina residents at the beginning of the 20th century.

Ronny and Agneta Thellbro save several documents about the history of the church relationship.

Deanna and Dale Margel with their daughter Emily Margel. Emily made her own visit to Vilhelmiia in the fall of 2024.

The church in Hay Lakes was built according to drawings that imitated the church in Vilhelmina - so that the settlers would feel at home.

Ronny Thellbro at the altar in Wilhelmina Lutheran Church. Note the Swedish text that adorns the altarpiece.

Timeline: Vilhelmina and Wilhelmina - some gatherings

Summer 1984 - The Västerbotten exhibition "From Vilhelmina, Sweden to Wilhelmina, Canada" is shown at the Alberta Provincial Museum Display.

June 24, 1990 - Midsummer celebration with 183 guests from southern Lapland.

July 24, 1994 - Ronny Thellbro visits the congregation with, among others, 27 participants from the Church's youth.

July 20, 2008 - A delegation from Vilhelmina celebrates Wilhelmina's 100th anniversary on site in Hay Lakes.

June 2012 - A delegation from Wilhelmina celebrates Vilhelmina's 200th anniversary.

July 20, 2025 - Pastor Ronny Thellbro, now retired, holds a service in Swedish and English at Wilhelmina Lutheran Church.

Source: wilhelminachurch.ca

Vilhelmina och Wilhelmina-35 år av internationell gemenskap

På tidiga 1900-talet byggdes Wilhelmina Lutheran Church i Alberta, Kanada av utvandrade Vilhelminabor. I decennier har medlemmar i respektive församling, delade av ett världshav, behållit kontakten. Så sent som i somras besökte Ronny Thellbro, pensionerad kyrkoherde, systerkyrkan i Hay Lakes där han höll i gudstjänst.

-Vi har ett gemensamt andligt arv, konstaterar han.

1908 stiftades en församling, inspirerad av svenskkyrklig tradition, av västerbottniska nybyggare som flyttat till västra Kanada. En grupp om 33 vuxna och 48 barn bildade Wilhelmina congregation (översättning av Vilhelmina församling, reds. anm). Samtliga vuxna var födda i Vilhelmina, förutom en Doroteabo samt en Lyckselebo.

På en liten kulle på prärien i Hay Lakes, omringad av planterad granskog, restes senare Wilhelmina Lutheran Church - en idag anrik byggnadsomefterliknar den kyrka som finns i centrala Vilhelmina.

Det skulle dock dröja fram till 1984 innan ett första organiserat möte mellan de två Vilhelmina-länderna arrangerades, sommaren när en svensk delegation reste över Atlanten. Katarina Johansson representerade Vilhelmina museum, medan Per-Uno Ågren samt den erkände fotografen Sune Jonsson reste för Västerbottensmuseums intressen. De tre bistod i en fotoutställning, "Vilhelmina to Wilhelmina", som visades upp i samarbete med Provindal Museum of Alberta i Edmonton, där visning genomfördes.

1990 genomfördes en mer storslagen resa när 183 människor från södra Lappland besökte församlingen i Kanada för ett svenskt midsommarfirande. På gästlistan fanns Lappmarksskören, en sammanslutning av manskör i sex inlandskommuner som på plats genomförde sin internationella sångdebut.

Paret Agneta och Ronny Thellbro följde med.

- De arbetade i några år för att spara ihop pengaro och öva. Vi i församlingen hade jobbat med släktforskning inför resan, och läst om när människorn flyttade över, berättar Agneta vars farfars kusin emigrerade från Granliden till Alberta-området 1904.

183 resenärer på samma gruppresa kräver viss logistik.

- Det blev så att vi hyrde ett plan, chartrat från Arlanda, som vi betalade en miljon för. Det var stor organisation runt omkring, berättar Ronny.

Sedan 90-talet har Agneta och Ronny Thellbro genomfört åtskilliga resor till området runt Hay Lakes. En av paretssöner, idag boendes i Sundsvall, är idag gift med en kanadensisk kvinna som även hon är svenskättling från Vilhelminatrakten.

- Jag har skämtsamt sagt, var det nödvändigt att åka till Kanada för att hitta en Vilhelmina-tjej?, säger Ronny med ett skratt.

Senast i juli befann sig föräldrarna Thellbro, ihop med sonens familj, på resa i Vilhelminaättlingars byar.

- Och eftersom folk visste att vi skulle komma så fick jag också förfrågan om jag ville hålla i gudstjänst vilket jag ju gärna gjorde, berättar Ronny.

På engelska, och inslag av svenska, höll Ronny Thellbro en nattvardsgudstjänst i Wilhelmina Lutheran Church. Ronnys tal finns filmat och publicerat på Youtube. Ovanför honom framför syns en kristen text pryda altartavlan: Ära vare gud i höjden-på svenska.

-När man kommer dit, och det annonseras, så dyker det naturligtvis upp personer som är väldigt intresserade av just dessa svenskrelationer. På det viset blev besöket väldigt givande. Vi träffade ett antal gånger en av de entusiaster som verkligen vill att de här relationerna lever vidare, säger Ronny och nämner församlingsmedlemmen Deanna Margel.

När Deanna Margel deltog i det storslagna midsommarfirandet 1990 var hon bara 16 år, och har under största delen av sitt liv underhållit vänskapsrelationer med sin församlings svenska förlaga.

Lokaltidningen kontakter Deanna via videosamtal.

-Jag tror det är betydelsefullt för våridentitet. Deflesta av våra medlemmar idag har dock ingen svensk bakgrund, men varje gång vi får nya medlemmar berättar vi om vårtsvenska arv, och att det är viktigt för oss, säger Deanna.

Sedan 1991 firar till exempel församlingen i Kanada årligen Luciadagen i december enligt svensk tradition. Deanna berättar att vissa av församlingens äldsta medlemmar fortfarande kan tala svenska, men på ett sätt som inte liknar det moderna talspråket.

- Mer som det lät för 100 år sedan, konstaterar hon.

Deanna och hennes make Dale besökte själva Vilhelmina 2012 i samband med församlingens 200-årsfirande.

- Det var fint att träffa alla och se den riktiga kyrkan, och hur stor den är. När jag klev av flygplanet kändes det som att komma hem, i hur träden såg ut och hur luften kändes. Jag kan förstå varför Vilhelminaborna bosatte sig i Kanada, säger Deanna med ett skratt.

När hon får frågan hur kyrkans organisation skiljer sig länderna emellan nämner hon bland annat nivån av offentlig finansiering.

- I Kanada får kyrkan inget ekonomiskt stöd från myndigheter eller staten, via till exempel skatter. Vi har inte mycket inkomst, bara det som folk donerar frivilligt. Det svenska systemet ger andra förutsättningar, säger Deanna.

Varför är det viktigt att upprätthålla den kontakt som församlingarna har?

- Det ger oss en naturlig kontakt med en grupp från ett annatland. Vi kan dra på det eftersom kontakten har funnits så väldigt länge. Det vore tråkigt att förlora den eftersom vi får möjlighet att stärka varandra som kristna, svarar hon och fortsätter:

- Jag gillar historia och att veta var jag kommit ifrån. Många söker efter identitet och vår främsta identitet är som följare av Jesus, en historia som går tillbaka 2000 år. Men i just vårt lilla hörn går vi också tillbaka 200 år till Vilhelmina i Sverige. Det skapar kontinuitet.

Även Ronny Thellbro är mån om att kontakten mellan Vilhelmina och Wilhelmina frodas, så även i framtiden.

- Jag tror att det i mångt och mycket handlar om två saker. Den ena är den genetiska delen, att det är våra släktingar. Det är våra Vilhelminaborsom en gång flyttade bort. Den betyder nog väldigt mycket, många där känner verkligen att vi är fränsamma bygd, säger Ronny.

Han fortsätter:

- Den andra delen, som märks i synnerhet i Kanada, är att vi har ett gemensamt andligt arv. Vi är lutheraner, även om man inte använder begreppet. Den gemensamma bekännelsen att vi är kristna.

Captions:

Makarna Agneta och Ronny Thellbro i Vilhelmina församling har sedan början av 90-talet gjort återkommande resor till ett annat Vilhelmina - det som utgör den lutheranska församlingen i Hay Lakes, Kanada. Församlingen startades av en grupp emigrerade Vilhelminabor vid början av 1900-talet.

Ronny och Agneta Thellbro sparar flera dokument om kyrkorelationens historia.

Deanna och Dale Margel tillsammans med dottern Emily Margel. Emily gjorde ett eget besök till Vilhelmina hösten 2024.

Kyrkan i Hay Lakes byggdes enligt ritningar som efterliknade kyrkan i Vilhelmina - så att nybyggarna skulle känna sig hemma.

Ronny Thellbro vid altaret i Wilhelmina Lutheran Church. Notera den svenska textraden som pryder altartavlan.

Timeline:

Vilhelmina och Wilhelmina-några sammankomster

Sommaren 1984-Västerbottenska utställningen "From Vilhelmina, Sweden to Wilhelmina, Canada" visas vid Alberta Provincial Museum Display.

24 juni 1990-Midsommarsfirande med 183 gäster från södra Lappland.

24 juli 1994-Ronny Thellbro besöker församlingen med bland annat 27 deltagare från Kyrkans ungdom.

20 juli 2008-En delegation från Vilhelmina firar Wilhelminas 100-årsjubileum på plats i Hay Lakes.

Juni 2012-En delegation från Wilhelmina firar Wilhelminas 200-årsjubileum.

20 juli 2025-Kyrkoherde Ronny Thellbro, nu pensionerad, håller i gudstjänst på svenska och engelska i Wilhelmina Lutheran Church. Källa: wilhelminachurch.ca